

MILJÖBILDER

Nr 3 augusti 2005, Årgång 6

Hur behandla husets fasad för att få ett hållbart resultat? Linolja är det enda vettiga som kan användas för att impregnera och bevara en träfasad på lång sikt. Då träet är inoljat minst tre gånger med linolja utspädd med ca 30 % balsamterpentin så att träet blivit blankt och lite kladdigt, ska man måla två gånger med linoljefärg i tunna skikt. Akrylat och lasyr ger sämre resultat än att inte måla alls eftersom fukt tränger in under sådan färg och ger en drivhuseffekt för förruttnelse av träet!

Om man gör som en "fasadexpert" tipsade om i Östersundsposten för en tid sedan d.v.s. att först måla en gång med oljegrund och därefter med akrylatfärg så ger man svampar och alger extra mat och starthjälp i sitt nedbrytande arbete! Redan efter det första regnet på en obehandlad träfasad rotar sig svampar och alger på träets yta. Solljuset håller dock dessa organismer någorlunda i schack och fasaden får den typiska trägrå färgen. Om man målar med oljegrund en gång så dras oljan in i träet och algerna och svamparna klarar sig. Om man, ovanpå detta, målar ett skikt med akrylatfärg så avbryts tillväxten av algerna och svamparna tillfälligt tills akrylatfärgen börjar spricka upp och det gör den efter några timmars intensiv sol eller några veckor eller månader i väder och vind. Det bildas mikroskopiska sprickor som leder in vatten och luft i träet och mikroorganismerna kan frodas! Varför rekommenderar byggvaruhuset, "fasadexperter" m. fl. sådan vansinnig behandling av träfasader? Jo, de vill sälja mer färg och plankor! En träfasad som från början impregnerats med linolja utspädd med 30 % balsamterpentin tills den blivit mättad och blank och därefter ytmålats två gånger med ett tunt lager linoljefärg håller i princip hur länge som helst om ytlagret underhålls. Brukar innebära att man borstar fasaden med stålborste ungefär vart tionde år och därefter målar på ett tunt lager oljefärg. Ev. kan man få väta fasaden med linolja om färgen spruckit upp. Om det blivit svarta prickar av alger så behöver dessa ej tas bort men ev. lösa partiklar ska borstas bort. När man sedan kapslar in dessa i linolja och linoljefärg så kapslas dessa in och kvävs och dör. De kan inte ta sig in i träfasaden eftersom där finns linolja som stoppar och färgen på ytan släpper inte in vare sig luft eller väta.

Ska man ta bort allt grått trä och skrapa tills det trävita framträder? Nej, nej, nej! De som förordar sådant agerande vill antagligen att du ska köpa mer bräder, fönsterbågar eller vad det nu gäller!

Fönsterbågens nederkant där rutan med kittet finns brukar ofta få sprucket kitt varvid regnvatten tränger in mellan kittet och glaset. Kanske trillar kittet t.o.m. bort. Om träet är grått men fast så lönar det sig ofta att behandla med linolja spädd med 30 % balsamterpentin. Behandla tills träet inte tar emot mer och

behandla högst en gång per dag. Då kommer du att märka att träet blir kastanjebrunt och vattenavstötande. Efter den behandlingen är det bara att kitta och måla!

-Jag har byggt en veranda av trä. Hur ska jag måla den för bästa resultat?

-Då ska du först måla med oljegrund och därefter måla med akrylatfärg. Därefter bättrar du på med ny akrylat om det behövs.

Sagt och gjort! Det var lättmålats och såg bra ut. Nästa sommar såg det också bra ut men tredje

sommaren kunde man se små sprickor i färgen. Då borstade vi av med en stålborste och bättrade på med ny akrylatfärg. Efter ytterligare en sommar kunde man känna att träet kändes lite mjukt. Vi testade med en färgskrapa och färgen gick bort hur lätt som helst. Under färgen fanns fullt med gråa prickar och gråa områden som var lite fuktiga och mjuka... Tog med en träbit till samma byggvaruhus som rekommenderat målningssmetoden och där vi köpt färgen.

Om adressaten ej finns på vidstående adress v.g. återsänd tidningen med uppgift om den nya adressen.

-Det måste vara dåligt underarbete och dålig målning av ändträet. Träet har ju ruttnat och måste bytas ut!

-OK, om vi byter ut alla brädorna och frågar dej hur vi ska behandla träfasaden så att den inte ska ruttna, vad svarar du?

-Då ska du först måla med oljegrund och därefter måla med akrylatfärg. Därefter bättrar du på med ny akrylat om det behövs.

-Men det är ju det vi gjort och det höll ju bara i några år! Ditt förslag skulle jag vilja benämna sabotage eller allmänfarlig ödeläggelse! Om du själv skulle måla ditt eget hus, vad skulle du då välja för metod?

-Då skulle jag nog impregnera träet först med linolja utspädd med 30 % balsamterpentin. Skulle hålla på tills träet inte tog åt sig mera så att det alltså blev blankt och lite småkladdigt vid beröring. Därefter skulle jag måla med ett tunt lager med s.k. gammaldags linoljefärg. Då skulle väggen kanske bli lite flammig i färgen men det är ett kvalitetstecken bland kännare...

Då dyker en annan person upp och säger:

-Vad fan säger du? Vet du inte vad vårt företag har för rekommenderade metoder???

Säljaren som just beskrivit hur han själv skulle målat sitt hus ger sig nu hastigt iväg. Den "nya" säljaren säger:

-Det är ju helt riktigt det här med linolja. Det är ju världens första hårdlack. Det finns ingen färg som tål solljus och kyla och väder och vind. Därför är det smart att impregnera träet och linoljan hänger liksom med i träets rörelser...

...men hur skulle det gå om alla skulle köra med den metoden? Fasaderna skulle ju hålla kanske 50 till 100 år eller ännu längre och vi vill ju sälja färg och lockpanel...

Jag får hjälp med att hitta en 20-litersdunk med linolja och 10 liter balsamterpentin...

Vad gör den som varit dum nog och målat med akrylatfärg?

Köp en färgborttagare, en med

roterande stålborste, och ta den sämsta sidan först. Linolja allt eftersom färgborttagningen fortskrider... Det är ett jättejobb men värd all tid!

Kan man inte ta bort algan-greppen med kemikalier t ex från Cuprinol? Jovisst, men till vilken nytta? Linoljan kapslar ju in och dödar alger och sporer. Dessutom är dessa "tvättmedel" mycket obehagliga att använda. Man måste ha skyddshandskar och ansiktsskydd. Stänk i ansiktet kan bli ödesdigra!

Kan man blanda till sin egen färg av linolja och färgpigment?

Javisst, och det fungerar lika bra fast färgen blir då ej s.k. tixotrop och den rinner alltså lätt. Man brukar "riva färgpigmentet i vatten" och därefter röra i linoljan. Det får stå över natten och då finns vattnet i botten och färgen kan hållas av. Orsaken till att man vill röra ut pigmentet i vatten är att det tar längre tid att röra ner det i linoljan och det är svårt att få den fri från småklumpar.

Sänd gärna in synpunkter och kommentarer på innehållet i denna tidning. Har du andra idéer till innehåll så kom med tips eller skriv ihop något själv. Din identitet är skyddad av det s.k. meddelarskyddet. Tidningen förbehåller sig rätten att avkorta och redigera inkomna artiklar. Du som kritiserar i tidningen har rätt till replik. Inga artiklar honoreras. /Redaktionen

MILJÖBILDER NR 3 augusti 2005, ÅRG. 6
Redaktör: Harald Gaunitz
Adress: Storgatan 61 C, SE-831 33 Östersund
E-brev: HaraldNIGaunitzTeliacom
(Punkt efter NI och Telia, snabela efter z)
Internetsida: <http://www.miljobilder.com>
Tryck: Harald Gaunitz
Ansvarig utgivare: Harald Gaunitz

Eftertryck tillåts om källan anges.
Tidningen utkommer minst fyra gånger per år.
Lösnummerpris 40:-
Prenumerationspris 120:- Inbetala beloppet på postgirokonto 124 59 17-8 och ange namn och adress på inbetalningskortet och att det gäller prenumeration.

Original framställt på PC och tryckt på laserskrivare